

DOBROBITI OČEVE UKLJUČENOSTI

Danas znamo da su očeva uključenost u brigu i odgoj djeteta od rođenja te topli i podržavajući odnos koji otac razvija sa svojim djetetom dobri za djetetov cjelokupni psihosocijalni razvoj. U nastavku su nalazi nekih istraživanja koja govore tome u prilog.

Očev utjecaj na jezik i pismenost male djece

Očevi u usporedbi s majkama **manje prilagođavaju svoj način komuniciranja** s djetetom, odnosno više se koriste svojim uobičajenim načinom govora čime se bogati djetetov vokabular i razvijaju jezične vještine (Raeburn, 2014.); no usprkos tome, sve je više sličnosti nego razlika u očevom i majčinom govoru maloj djeci, što je moguće jer očevi provode sve više vremena s djecom.

Istraživanja¹ u području očeva utjecaja na govorno - jezični razvoj djeteta pokazuju i sljedeće:

- mala djeca s dva **nepodržavajuća roditelja** postižu **najniže rezultate u razvoju jezika**
- **razgovaranje između očeva i njihove djece** te **razgovaranje između majka i njihove djece** nezavisno i jedinstveno (tj. svako za sebe) predviđaju socijalnu kompetenciju i nižu agresiju kod predškolaca te izgrađuju njihove **verbalne vještine** u adolescenciji
- **spol djeteta** čini veliku razliku u ponašanju roditelja: majka i otac skloniji su uključiti se u aktivnosti opismenjivanja s djevojčicama
- djeca su zainteresiranija za knjige u kasnijoj dobi ako im očevi puno čitaju u dobi od jedne do dvije godine
- djeca vrtićke dobi ponašaju se i koncentriraju bolje u vrtiću te su bolja u matematici kada im očevi često čitaju i pričaju; u dobi od pet godina točnije prepoznaju slova i bolja su u rješavanju problema, a u dobi od deset godina imaju širi vokabular te bolje matematičke vještine.

Očev utjecaj na socio-emocionalni razvoj djeteta

- Očeva uključenost i bavljenje djetetom u najranijoj dobi povezano je s **boljim socio-emocionalnim funkcioniranjem** djeteta u dobi od tri godine (McMunn i sur., 2017.).
- Visoka razina očeve uključenosti povezana je s **većom socijalnom odgovornošću i empatijom djeteta**, kao i boljim odnosom s braćom i sestrama (Wilson i Prior, 2011.).
- Veći broj interakcija djeteta i oca znači i veći broj prilika za učenje socijalnih vještina kao i dodatan **izvor emocionalne i instrumentalne podrške** djetetu (Leidy i sur., 2013.).
- Očeva potpora djetetovoj autonomiji i stupanj kontrole u igri s djetetom važni su u razvoju **izvršnih funkcija djetetova mozga** (npr. planiranje, iščekivanje cilja, sposobnost odgađanja odgovora), a te izvršne funkcije važne su za razvoj **samoregulacije** u djeteta (Meuwissen i Carlson, 2015.).
- Veća uključenost očeva u tjelesno grublju igru s djetetom predškolske dobi povezano je s **manje poteškoća u ponašanju** djeteta kao i s **većom socijalnom kompetencijom** tog djeteta (Jia, Kotila i Schoppe-Sullivan, 2012.).

¹ Institut za očinstvo, Velika Britanija, 2014, <http://www.fatherhoodinstitute.org/wp-content/uploads/2014/04/FI-Research-Summary-Fathers-Impact-on-Young-Childrens-Language-and-Literacy.pdf>

Očev utjecaj na školska postignuća djece

- Očeva rana kognitivna stimulacija tijekom igre s djetetom u dobi od dvije godine predviđa čitalačka i matematička postignuća djeteta u petom razredu (Cook, Roggman, Boyce, 2011.).
- Očeva veća uključenost i podržavajući odnos s djetetom povezani su s **boljim djetetovim akademskim postignućima** (Wilson i Prior, 2011.), kao i pozitivni očevi stavovi (primjerice, prema učiteljima) te uključenost u školske obaveze/aktivnosti djeteta (primjerice, odnos oca i učitelja) (Newland i sur., 2013.).

Suroditeljstvo i rani razvoj djeteta

Suroditeljstvo se odnosi na zajedničko donošenje roditeljskih odluka i koordinaciju roditeljskih aktivnosti, uključujući podršku koji si majka i otac međusobno pružaju u odnosu kojeg svatko od njih ima s djetetom².

Iako su parovi koji su sretni zajedno češće bolji u suroditeljstvu, neki usprkos obostranom zadovoljstvu vezom/brakom ne ostvaruju suradničko suroditeljstvo.

Suradničko suroditeljstvo je dobro za dijete i to pokazuju brojni nalazi istraživanja³:

- ključni prediktor očeve uključenosti u djetetovo učenje jest očeva uključenost u brigu o djetetu od najranijih dana, a takvo suradničko suroditeljstvo doprinosi i da se otac prije uključuje u aktivnosti opismenjivanja njihove male djece, primjerice čitanje slikovnica
- suradničko suroditeljstvo povezano je s boljim akademskim/školskim i socijalnim vještinama kod djece vrtićke i školske dobi
- u SAD-u očeva veća uključenost u rutinsku brigu o djetetu povezana je s djetetovim višim ocjenama u srednjoj školi
- djeca s teškoćama sklonija su pokazati interes za materijal za razvoj pismenosti (i za odrasle koji se koriste tim materijalom) kada su njihovi očevi bili uključeni u brigu o djetetu i rutinu kućanskih poslova, kao i kada se s djecom igraju i idu u posjete

Očeva uključenost dobra je i za majke jer doprinosi majčinoj dobrobiti (Kiernan, 2006.), povezana je s nižom razinom roditeljskog stresa i depresije kod majki (Fisher i sur., 2006.).

Očeva uključenost dobra je i za očeve jer očevi koji su više uključeni u brigu i odgoj djeteta u većoj se mjeri osjećaju samopouzdanima i učinkovitima u roditeljstvu te su općenito zadovoljniji roditeljskom ulogom i životom općenito (Allen i Daly, 2007.). Ta uključenost može smanjivati učinke stresa povezanog s očevim radnim mjestom (Barnett, Marshall i Pleck, 1992.).

2 Primjerice, očevi pozitivni stavovi prema dojenju (Swanson i Power, 2005.) i pružanje potpore majci u njezinoj odluci da doji povezani su s dužim razdobljem dojenja djeteta (Mannion i sur., 2013.). Istraživanja pokazuju da i očevi trebaju podršku u osvještavanju vlastite uloge u poticanju dojenja te načina kako oni mogu pružiti partnerici podršku u procesu dojenja (Datta i sur., 2012.)

3 Institut za očinstvo, Velika Britanija, 2014., <http://www.fatherhoodinstitute.org/2014/fi-research-summary-co-parenting-and-early-childhood-development/>